

تو جملات تو ترکی و
تو جملات تو ترکی و
تو جملات تو ترکی و

محمد راشد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رَحْمَنٌ رَحِيمٌ اُولَٰئِكَ اَللّٰهُ ذُو الْاَجْلَالِ اِنَّكَ اِسْمٌ شَرِيفٌ اِسْتِغَاثَةٌ سَبِيحَةٌ نَّاشِرَةٌ
 اِبْتِدَاءٌ مَيْكُتُمْ بِمَا مَخْدَا وَنَدَى كَمَا اَوْسَتْ بِخَشْنَتِهِ وَمَهْرِيَانِ
 نَحْوُ وَفَا تَنِي تَسْتَمَلُّ فِي التَّرْكِيكِيَّةِ دُونَ التَّرْبِيَّةِ ثَلَاثَةٌ حُرُوفٌ
 هُوَ حَرْفُ لِكَ لِسَانِ تَرْكِيَّةٍ اِسْتِمَالٌ اُولُو تَعْرَبِيَّةٍ اِسْتِمَالٌ اُولُو تَرْجَمَانِ حُرُوفٌ
 فَمَا يَكُنْكَ دَرَزِيَانِ تَرَكَ اِسْتِمَالٌ مَيْشُو دَرَجِي اِسْتِمَالٌ مَيْشُو سَحْرٌ
 وَفَا يَاءٌ وَاَجْمِيمٌ وَكَافٌ وَتَسْمِي اَلْحُرُوفُ الْمَجْمُوعَةُ
 وَفَا يَاءٌ وَجِيمٌ وَكَافٌ حَرْفٌ لِيَدٍ وَبُؤْتَرَةٌ حَرْفٌ مُجْمَعَةٌ تَسْمِيَةٌ اُولُو
 اِنَّ حَرْفَهَا بِا وَجِيمٌ وَكَافٌ اِنَّ دُونَهَا مَبْرَدَةٌ مَيْشُو بَيْنَهَا حُرُوفُ الْمَجْمُوعَةِ

وتمیز هذه الحروف بان يوضع تحتها ثلاث نقط علامه لها * * *
و بوحرف كندينه علامت اوله ر ق تحتينه اوج نقطه قويمتكمه فرق اول نور
و تمیز ميبانده اين حرفها بعلامت سه نقطه كه بزرايشان گذاشته ميشود

و هذا وجه تسميتها بالحروف المعجمه لكونها تعجم بالنقط * * *
نقطه كره معجمه اوله ق ر ي چون حروف معجمه تسميه سينك و جيم بود
و اين است وجه تسميه اينها بحروف المعجمه زيرا كه منقطه اند بنقطه معجمه

هكذا علة بعضهم ولا مانع ان يكون وجه تسميتها بالحروف لاختصاصها بغير العربية
بعضها لتعليل ابيدلو و كثر عربيه نيك عربي به مخصوص اوله يوند معجمه تسميه و جيم و ق ر ي
و همچنين تعليل كردند بعضى و بحث نيست ز اينكه وجه تسميه اينها از جهت مخصوص بودن بغير عربيه

فتكون معجمية بهذا الاعتبار تاقل سرورى چلبى في شرح الكيسان * * *
بواختياره عجمي اولوزد و شون سرورى چلبى كيسان شرحينده * * *
پس باين اعتبار عجمي ميشود تاقل بكن سرورى چلبى در شرح كستان * * *

فانه يذكر هذه الحروف الثلاثة بالفارسيه * * *
زيرا سرورى چلبى بواجح حرفي فارسيه ديره كه ذكر ايدز * * *
از براي آنكه سرورى چلبى اين سه حروف در فارسيه ذكر ميشود * * *

بان يقول مثلا بالباء الفارسيه و الجيم الفارسيه و الكاف الفارسيه * * *
مثلا باء فارسيه ايله و جيم فارسيه ايله و كاف فارسيه ايله ديمكدر * * *
چنانكه ميكوني مثلا باء الفارسيه و جيم الفارسيه و كاف الفارسيه

وَأَعْلَمَ أَنَّ تَخَارِجَ هَذِهِ الْحُرُوفِ الثَّلَاثَةِ وَهِيَ الْبَاءُ نِثْلُ بَادِشَاهٍ وَبَاشَا وَفَوْبَرِ مَقْرُومٍ
بَلِكِهِ شَوَاوِجِ حَرْفِ تَخْرِجِ أَوْ كِهَ نَا دِرْ بَادِشَاهٍ وَبَاشَا وَفَوْبَرِ مَقْرُومٍ كِهَ لَرَبِيكَ بَاسِوِيكَ
بَدَانِ بَدْرَسْتِيكَ مَخْرَجَاهِ اِي اِي سَه حَرْفِ تَكِهَ بَاهِ اسْتِ مِثْلِ بَاهِ بَادِشَاهِ وَبَاشَا وَفَوْبَرِ مَقْرُومِ

تَخْرِجُهَا بَيْنَ الْبَاءِ الْعَرَبِيَّةِ وَالْفَاءِ وَيُوضَعُ تَحْتَهَا ثَلَاثُ نَقَطٍ قَلَامَةً لَهَا
بَاءُ فَارِسِيَّةٍ تَخْرِجِي بَاءُ عَرَبِيَّةٍ اِي لَه فَارِ بَيْشِيَّةَ يَدْرُ وَكَذَبِيَّةَ عَلَامَتُهَا چُونِ اَلْتِهَ اَوْجِ نَقَطِ قُوْنَه
وَ مَخْرَجِ بَاءِ فَارِسِيَّةِ دَر مِيانِ بَاءِ عَرَبِيَّةِ وَ فَاءِ اسْتِ وَ كَذَا اسْتِه مِي شُو و سَه نَقَطِه دَر زِيْرَتِ مِثْلِ عَلَامَتِهَا

وَالْكَافُ مِثْلُ كُوْكَ وَ كَلْمِكَ تَخْرِجُهَا بَيْنَ الْقَافِ وَالْكَافِ الْعَرَبِيَّةِ
كَافُ فَارِسِيَّةٍ دَجِي كُوْكَ وَ كَلْمِكَ كَافِي كِي مَخْرَجِي قَافِ اِي لَه كَافِ عَرَبِيَّةِ بَيْنِيْدَه يَدْرُ
وَ كَافِ فَارِسِيَّةِ نِيْزِ مِثْلِ كُوْكَ وَ كَلْمِكَ وَ مَخْرَجِ اَنهْمِ مِيانِ قَافِ وَ كَافِ عَرَبِيَّةِ مِي بَاشَه

وَيُوضَعُ فَوْقَهَا ثَلَاثُ نَقَطٍ قَلَامَةً لَهَا
وَ كَافِ فَارِسِيَّةِ نِيْكَ فَوْقِهَ اَوْجِ نَقَطِه فُوْنُوْرُ كَذَبِيَّةِ عَلَامَتُهَا اَوْلَمَقِ اِي چُونِ
وَ كَذَا اسْتِه مِي شُو دَر بَعُوْقِ اَوْ سَه نَقَطِه نَا عَلَامَتِ بَاشَه بَا وَ

وَالْجِيْمُ مِثْلُ جَاوَشٍ وَ اِي چَمِكَ تَخْرِجُهَا بَيْنَ الْجِيْمِ الْعَرَبِيِّ وَ الشَّيْبِ
جِيْمِ فَارِسِيَّةِ دَجِي جَاوَشٍ وَ اِي چَمِكَ جِيْمَلَرِي كِي مَخْرَجِي جِيْمِ عَرَبِيَّةِ اِي لَه شَيْنِ بَيْنِيْدَه يَدْرُ
وَ جِيْمِ فَارِسِيَّةِ نِيْزِ مِثْلِ جَاوَشٍ وَ اِي چَمِكَ وَ مَخْرَجِ اَنهْمِ مِيانِ جِيْمِ عَرَبِيَّةِ وَ شَيْنِ مِي بَاشَه

وَيُوضَعُ تَحْتَهَا ثَلَاثُ نَقَطٍ قَلَامَةً لَهَا
وَ جِيْمِ فَارِسِيَّةِ لِيْكَ اَلْتِهَ اَوْجِ نَقَطِه وَضَعِ اَوْلُوْرُ كَذَبِيَّةِ عَلَامَتُهَا اَوْلَمَقِ اِي چُونِ
وَ كَذَا اسْتِه مِي شُو دَر زِيْرَتِ اَوْ سَه نَقَطِه نَا عَلَامَتِ بَاشَه بَا وَ

إلى هتأ اسمي بيان الحروف المستعملة في التركيبة
بورا به قدر لسان تركبده مستعملة أولان حروفك بيان بها يك بولده
تا اینجا با تمام رسیده بیان حرفها شیکه استعمال میشده در ترکی

و بیان غیر المستعمله فی العربیة مفهوما
و عربیه مستعملا اولیان حروفك بیان دهی نهایت بولده
و نیز با تمام رسیده حرفها شیکه در عربیه استعمال می شه

جميع ما ذكر من كلام اللامي في لذي ساجه و آله انظر
بوزكر اولنايك بحكمه كياجه ده لا معينك كلاميه نديتر الله تعالى في عايد
و جمله آنچه مذکور شده در دیباجه از کلام لاسمی بود خدایتعالی دانانراست

و انما ايضا ايتن لك شيئا مما ينبغي بسا
لا معينك بيان ايشديكي كچه بن دهی سكا بیانی لایق اولان شیلردن بیان ایدیه
و من یز بیان کنم بتوجیهی بر اکه سزاوار است بیان کردن آن

و ذلک ان اللامه تكون مفتحة و مرفقة
سکاتان ایدیه بحکم شیء او ذکره لامحرفی قالین اولوز و اینجه اولوز
و آنچه نیز که بتو بیان میکنم آنست که حرف لام تخفیم و ترقیق میشود

فلا بد من حرفين المفتحة و المرفقة ليمتا زكل منهما عن الآخر
لا بد من حرفین لامحرفی قالین و اینجه اولدینغه قریب آخرندن فرقا چون یکی حرفه
پس درینصورت ناچار است از دو حرف تا اینکه تمیز باید یکی از دیگری

وذلك يدفع الالتباس عنك عند تعلّك هذه اللغية
أول الحرفك لزومي سز بولعت تركيه بي او كره جكته سنده اشتباهي دفع البحر
ولزوم اين دو حرف جمع رفع اشتباه است از تو در وقت خواندن تواني نتي

آيينها لك بالمدة فوعها والاخرى نمالية عن المذنب ال وان
اول لامى برينك اوز رنده مدايله بري مد سز اوله رفق شكايان ايد زه ال وان كچه
بيان ميكنم بتولامر سيمد ولا مر بامدرا الاوّل مثل ال والثاني مثل ال

فالمفحمة بمعنى خذ والمرقفة بمعنى السيد
يس قانن لاميه ال اجري اوله رفق عريه خذ معناه وايجه لاميه ال ايسم اوله عريه يد معناه
يس بالامر تفخيم در عري ال بمعنى كبير ال بمعنى دست است

فلو لا ذلك لا لبس لفعل بالاسم لشبهه كه في التسم
بس كرا لا مرفحه ده علامت اولسيد فيل اسميه بكر ردي فعل اسميه ريمده مشا بهينه
پس هر كاه در لام معني علامت نشده هر آيينه در صورت فعل باسم مشابهت

الى هنا انتهى بيان المقدمة فينبغي ان يتكلم بائتم مطالعتها
بومقادك مقديه نيك بيتا سته اوله پس سوره كمي ولان مطالعة كوزيه سكه لاوله
تا اينجا بيان مقدمه با تمام رسيد پس سز او را است كه سوره مطالعة سز با چشم

وهي وان كانت مقدمة واحدة وهي تتبع لك الرقيا الى اعلى ذروة المراتب
بومقدمة كرحبه بومقدمه ذراول شكاي بوجه مرتبه لك بالاسم جقيقين منتج اوله
اين مقدمه هر چند كه يكي است ليكن سبب ميشود ترا در رسانيدن بقصرهاي فرا

وَتَوَصِيكَ إِلَى سُؤَالِكَ فِي هَذِهِ الْمَنَاقِبِ
وَبُؤْمَانِيقِ تَعْكِيفِهِ دَه سَهْنِي مَقْلُوبِيَهٗ اَوْلَاشِدِيَرِ
واین مناقب در ترکی میرساند ترا بمطلوبت

وَالْآنَ حَقٌّ لَنَا أَنْ نَشْرَعَ فِي الْمَقْصُودِ بِعِنَايَةِ اللَّهِ الْمَلِكِ الْمَقْبُودِ
سَمِيحِ مَلِكِ مَقْبُودِ اَوْلَانِ اَللّٰهِكْ عِنَايَتِهٖ مَقْصُودِهٖ شَرْعِ اِيْتَمَكْ بِرَمَاقِيْنِ فَرَضِيَهٗ
والمحال واجب شد به شروع نمودن بمقصود بمددکاری رب معبود

وَلَا رَبَّ غَيْرُهُ وَلَا يُرْجَىٰ إِلَّا الْآخِرَةُ
اَللّٰهَدُ غَيْرِي تَكْرِي يُوْقَدُ وَاللّٰهِكْ اَنْجُوْ خَيْرِي رَجَا اَوْلُوْدُ
و نیست غیر از او خدائی امید گرفته نمیشود از و مگر خیر

وَهُوَ عَلَى ثَمَانِيَةَ اَبْوَابٍ
وَبُؤْيِيَرِ مَقْصُودِ يَمِيْرُ سِكْرَابِ اَوْزَرِيَهٗ مُرْتَبِدِ
و همین مقصود ماضیست باب است

جَاءَ مُوَافِقًا لِعَدَدِ اَبْوَابِ الْجَسَنَةِ فَيَلُوْ اَلْحَمْدُ وَالْمِثْلُ
وَمِنَ اَللّٰهَةِ اَوْلَسُوْنَ مَقْصُودِ سِكْرَابِ اَوْزَرِ رَيْبِي جَمْعًا بُوْرِيْنِكْ ضَايِسِيَهٗ مُوَافِقِ
موافق آمد در عدد باهشت باب بهشت شکر و سپاس مرخدا را است

اَلْبَابُ الْاَوَّلُ فِي بَيَانِ الْمَشْرِقِ
اَوَّلِكِي بَابُ حَدَثِهٖ دَلَالَتِ اِيْدَنْ مَقْصَدِ بَيَانِيَهٗ اَوْلِيْجِيْدِ
باب اول در بیان مصدر است

الباب الثاني في بيان الأسم
التي باب طلب فعله دلالتاً على أن أمره بيانته أو ليجب يدر
باب دوم در بیان امر است

الباب الثالث في بيان النهي
أو نهي باب كلف فعله طلبه دلالتاً على أن النهي بيانته أو ليجب يدر
باب سوم در بیان نهی است

الباب الرابع في بيان الماضي
دردی بابی باب کیش زمانه دلالتاً بر آنکه ماضی بیانته او ليجب يدر
باب چهارم در بیان ماضی است

الباب الخامس في بيان المضارع
تیشنی باب حاله یا خود کجاک زمانه دلالتاً بر آنکه مضارع بیانته او ليجب يدر
باب پنجم در بیان مضارع است

الباب السادس في بيان اسم الفاعل
آلتی بابی باب اسم فاعل بیانته او ليجب يدر
باب ششم در بیان اسم فاعل است

الباب السابع في بيان علامة النفي
تیدی بابی باب نفي علامته بیانته او ليجب يدر
باب هفتم در بیان علامت نفي است

آیات الثامن فی بیان علامۃ الجمع
 سکرینجی باب جمع علامتیک بیانیته اولجیدر
 باب هشتم در بیان علامت جمع است

الباب الأول فی بیان المصدر
 المصدور فی التركيب
 اولی باب مصدر زبانیته اولجیدر
 مصدور لسان ترکیب
 باب اول در بیان مصدر است
 مصدر در زبان ترکیب

کلمة کسمة آخرها مک أو مق فینشذ یكون میزاناً للمشتقات
 هرگز کلمه دیگره آخری مک یا خود مق لفظیدر ثبوت تقدیر مشتقوه میزان اولی
 هر آن کلمه ایست که آخرش لفظ مک و یا مق باشد این تقدیر میزان میشود

العلم	الفهم	التعلیم	القرأة	الكتابة	الاستز
بیلک	اکلمق	اوگرنمک	او ترمق	یا زمق	بیورمق
دانستن	فهمیدن	اموختن	خواندن	نوشتن	فرمودن
أجیبی	الذهاب	القعود	القیام	الوقوف	الاکل
کلمک	یکتمک	اونورمق	قالتق	هنورمق	یمک
آمدن	رفتن	نشستن	برخواستن	ایستادن	خوردن
الشرب	السمع	النظر	الرؤية	الارادة	التجارة
اچمک	ایشتمک	یا قمق	کوزمک	کوشتمک	سویلمک
اشامیدن	کوش کردن	نگاه کردن	دیدن	بنظر داشتن	کفتگو کردن

الْعَوْلُ دِيمِكَ گفتن	الْكَرْبِيَّةُ بِسْمِكَ پروریدن	الْعَمَلُ يَأْتِقُ کردن	الْخَوْفُ قَوْرُقُ ترسیدن	الْوُقُوعُ دُوْشَمَكُ فرود آمدن	الرَّمْيُ أَتَمُّ انداختن
الْحَطُّ قَوْمُ گذراندن	الْتَرُّ أُوْرَمَكُ پوشیدن	النَّوْمُ أُوْيُومُقُ خوابیدن	الْأَضْحَاجُ يَأْتِقُ خوابیدن	الْحَرْقُ يَأْتِقُ سوزانیدن	الْتَحْوَلُ كَبْرَمَكُ دارد شدن
الْحُرُوجُ جَيْمُقُ بیرون آمدن	الرَّبْطُ يَأْغَلِقُ بستن	الْحَلُّ جُوْرَمَكُ کشادن	الْحَلْبُ سُوْصَمَقُ دوشیدن	الْكَنْسُ سَبُوْرَمَكُ جارو کردن	الْقَطْعُ كَسَمَكُ بیدن
الضَرْبُ أُوْرَمُقُ زدن	الْمَرْبُ فَأْجَمُقُ فرار کردن	الْوُصُولُ أَيْرَمَكُ رسیدن	الْإِعْطَاءُ وَيْرَمَكُ دادن	الْأَخْذُ أَلْمُقُ گرفتن	الْبَيْعُ ضَانَمُقُ فروختن
الْإِشْرَاءُ ضَانَمُقُ خریدن	الْتَفَاعَةُ دَيْلِكُ أَيْلِكُ التماس کردن	الْعَجْرُ يُوْعُوْرُقُ خمیر کردن	الطَّبْحُ بَشِيرَمَكُ پختن	الْعَلَقُ يَارَمُقُ شکافتن	الْقَلْعُ قُوْبَارَمُقُ بریدن
الْمَدُّ ضَايَمُقُ شمردن	أَوْلَادَةُ طُوْعُوْرُقُ رانیدن	الْنِسْيَانُ أُوْنُوْمُقُ فراموش کردن	الْحَيْاءُ أُوْنَامُقُ شمر کردن	السُّوَالُ صُوْرَمُقُ پرسیدن	الْبِيْذَارُ ضَاچِمُقُ فروردن

الغلب	الركوب	الزولك	المضغ	البلغ	البلوك
استمك	يفلت	اينك	جيمك	يؤمنق	ايشه ميه
خواستن	سوارشدا	فرود آمدن	خاشیدن	فرود بردن	ذهاب و عین
التنوط	الزيادة	الفضان	الابتداء	التخلص	التحرف
صحنق	آدمق	آکسنتک	باشلق	قور ترمق	دالمک
غایب کردن	کثیر شدن	کتر شدن	از سر گرفتن	رها کردن	سوراخ کردن
الغلى	السرقة	الطيران	الغياطة	الخنق	السعال
قیمق	او غرق	او چمن	دیکمک	بو غمق	او کسرتک
جوشیدن	دزدی کردن	پرواز نمودن	دوختن	خفه کردن	عطسه کردن
الغشاش	الضحك	اللبكاد	العض	المص	البوس
اغترق	کولمک	آغلق	ایصرمق	آلمک	اوپمک
سرفه کردن	خندیدن	کریه کردن	کزیدن	مکیدن	بوسیدن
الصلح	البتك	الصلب	الغسل	العوام	الغطس
بارشمن	اصلمق	اصمق	یومق	یوزمک	ظالمق
آشتی کردن	تر کردن	آویختن	شستن	شنا کردن	غوطه کردن
الغرف	الذبح	السلح	القتل	البناء	الهدم
بایتمق	بو غرق	صوبیق	اولد ز مکه	بایمق	یقمق
آلود شدن	سر بردن	دباغی کردن	کشتن	نعمت کردن	خراب کردن

الْأَيْحِرَاسُ	الْوَفْعُ	الْحَطُّ	الْمَسْوُ	السَّبُّ	الْشَمُّ
صافق	فالدومق	قومق	طولدرمق	أزلمق	شومق
نگاهد آستن	برداشتن	بگذاشتن	پر کردن	فحش دادن	ببهرمن کردن
الْفَتْحُ	الْقَفْلُ	الضَيْدُ	الْحِصَامُ	الْأَيْظَاهَارُ	الْأَخْفَاءُ
انجمن	قبامق	أولمق	چکشتمق	أبشارهاتمق	کیزتمق
کشادن	بسند	شکار کردن	دشمنی کردن	آشکار کردن	پنهان کردن
الْمَغْيِبَةُ	الْمَخْلِصُ	الْفَتْ	التَّانِي	التَّمْخُ	الْأَنْبِغَاخُ
صنلق	فوزرمق	صبارمق	آکلتمق	أورتمق	سشتمق
حفظ کردن	خلاص کردن	ببجیدن	صبر کردن	دمیدن	اماسر کردن
الْفَرَشُ	الْشَمُّ	الذَّوْقُ	الْمَسُّ	الضَبُّ	الضَّدْمُ
دوشه مک	قو قلمق	طاممق	دشتمق	دوشتمق	دوشتمق
کس کردن	بوییدن	چشیدن	دساییدن	رضیدن	برخوردن
الْمَسْمُ	الْمَغْيِبُ	الْمَرْوُ	الْمَرْوُ	السَّحْبُ	الْمَجْرُ
سحلمق	ایضتمق	صوغومق	کچلمق	چکشتمق	سوردمق
محو کردن	کوم شدن	سرشدن	عبور نمودن	کشیدن	بار کردن
الْمَسْرُ	الْيُونِجَانُ	الْمَغْيِبَةُ	الْمَغْيِبَةُ	الْمَغْيِبَةُ	الْمَغْيِبَةُ
سرمق	یولمق	ایرلامق	بجایتمق	بغشتمق	سرمق
زیر کشیدن	پیدا کردن	خوبی نمودن	جدا کردن	بخش کردن	سرم کشیدن

أَفْشَلُ بُوكِكُ طی کردن	أَلْفَيْتُنَا أَوْ كُورَتَاكَ برگردن	أَتَوْصِيَّةُ رَضْمَلُوقُ سفارش کردن	أَلْمَحَبَّةُ سَوْتَمُكُ دوست گرفتن	أَلشَّرْطُ يُرْتَمَقُ بازه کردن	أَلصِّبْطُ أَوْ فَكَّةَ لَمَكُ خشم کردن
أَلْإِرْتِيَاشُ دِيْرَةُ مَكُ لوزیدن	أَللْبَسُ كَيْمَتُكُ بوشیدن	أَلْوَزْنُ طَارْمَقُ وزن کردن	أَلدَّفَنُ كُومَكُ بخاک سپردن	أَلْكَيْلُ أَوْ نَجْمُكُ بجیل زدن	أَللَّحْسُ بِلَامُوقُ لیسیدن
أَلتَّصْدِيقُ إِيْنَامُوقُ باور کردن	أَلتَّكْذِيبُ بِلَامُوقُ باور نهمودن	أَلرُّجُوعُ دُونُكُ عودت کردن	أَلصَّبْرُوعَةُ أَوْلُوقُ منغلب شدن	أَلإِيْتِيَاكُ طَيَامُوقُ تکیه کردن	أَللَّعْبُ أَوْ نِيَامُوقُ رقص کردن
أَلإِدْلَامُ صَرَفَمِيقُ جلوه کردن	أَلدَّلَامُ فَارَلَمُوقُ عشو نمودن	أَلإِحْفَاءُ سَوِيْلُودُ خاموش کردن	أَلْحَمْدُ أَلدَامُوقُ فریب خوردن	أَلإِبْرَادُ كُورُومَكُ آوردن	أَلإِحْتِيَاذُ خُوزَلَمُوقُ ذلیل شدن
أَلْحِفْظُ أَدْبَرَمَكُ یاد داشتن	أَلتَّرْبِيْنُ دُوزَمَكُ رینت دادن	أَلتَّصَادُ بِحَمَتُكُ دور دن	أَلجَمْعُ دُوشِرَمَكُ کردن در یکجا	أَلمَتْحُ أَوْ كَمَكُ ستودن	أَلتَّمُ فَاسُوَيْمَكُ ملامت کردن
أَلخَلْقُ بِرَامُوقُ آفریدن	أَلتَّعْلِيقُ أَصْمُوقُ آویختن	أَلتَّشَاوُبُ أَسْمَكُ آروغ کردن	أَلإِحْطَامَةُ فَلَمُوقُ فرا گرفتن	أَلنَّسَابَةُ كَيْشَمَكُ پستی گردن	أَلهَرُوَالَةُ بِلَمَكُ غلبه کردن

الْفَرَحُ سَوْنَمَكْ سرور شدن	الْمَضْمُ سَيَكْرَمَكْ هم نمود	الْتَعَبُ يُورَلَقْ زحمت کشیدن	الْمَجْرَبُ سَيَكْرَمَكْ تجلیل بردن	الْبَطْوُ اَكَلَمَكْ صبر کردن	الْعَجَلَةُ اَيَوْمَكْ شتا بگردن
الْمَسْوَرَةُ طَانِشَمَقْ مصداق کردن	الْتَحْيِرُ شَانِشَمَقْ آواره ماندن	الْفَنُ كَانَ اَيْتَمَكْ کمان بردن	الْتَفَكْرُ دُوشَمَمَكْ فکر نمودن	الْاِجْتِهَادُ جَالِشَمَقْ سعی کردن	الْفَتْمُ طَسَه لَيْقُ غصه کشیدن
الْتَسْكُوتُ صُوصَمَقْ ساکت ماندن	الْصِرَاحُ بَانِشَمَقْ صد کردن	الْوَشْوَشَةُ فَيْتَمَكْ اسرار کردن	الْمُخَاطَبَةُ قُوشَمَقْ کفتگو کردن	الْمُحَادَاثَةُ سُوبَلِشَمَكْ بحث کردن	الْمُتَكَبِّرُ لَقَرْدِي اَيْتَمَكْ حکایت نمودن
الْاَرَاطُ اَوْصَانَمَقْ بستوانه آمدن	الْتَكْرَاهَةُ اِكْرَاهُ اَيْتَمَكْ نقز کردن	الْمَسْرَاحُ لَطِيفُ كِشَمَكْ کستایی نمودن	الْعَدَاوَةُ دُشْمَانَمَقْ دشمنی کردن	الْمُصَاحَبَةُ دُوشَمَمَقْ صحبت کردن	الْيَضِيَامُ اُورُوجُ طُوقُ روزه گرفتن
الْعَبِيرَةُ قِصْبَمَقْ خمیه کردن	الْمَسَارَعَةُ بُورُشَمَقْ نواع کردن	الْتَعْرِيزُ اَزَارَمَقْ آزار کردن	الْمُحْرَبُ جَنَكُ اَيْتَمَكْ حرب کردن	الْمُنَاوَةُ عَوَاغَا اَيْتَمَكْ دعو کردن	الْقَرَفُ بِنَمَقْ تنبک آمدن
الْاِسْتِعْمَالُ قُوقَلَمَقْ بکار داشتن	الْاِرْفِيفُ اَبْرَلَمَقْ جداشد	الْتَفْعَلُ اَيْشَمَكْ کار کردن	الْتَجَفَلُ اُورَمَكْ آموختن	الْعَشُّ الْدَانَمَقْ جبله کردن	الْمَلَاغِبَةُ اُوبَانَمَقْ عشرت کردن

الرِّضَا	الرِّضْيَانَةُ	الرِّضْيُونُ	الرِّضْيَانَةُ	الرِّضْيَانَةُ	الرِّضْيَانَةُ
قَائِلُ أَوْلَى	كَيْبِلُ أَوْلَى	بِي وَبِرْمَكْ	بِي وَبِرْمَكْ	بِي وَبِرْمَكْ	بِي وَبِرْمَكْ
تزدادن	بدمه گرفتن	رهز دادن	داده شدن	کله کردن	نفع برداشتن
الْإِكْتِسَابُ	الْخِسَارَةُ	الْإِيغَانَةُ	الْإِيغَانَةُ	الْإِيغَانَةُ	الْإِيغَانَةُ
فَرَانَمَقْ	ضَرَامَتِكْ	بَارَامَتِكْ	بَارَامَتِكْ	بَارَامَتِكْ	بَارَامَتِكْ
سود کردن	زیان کردن	مدد نمودن	داده گرفتن	قرض دادن	فایده برداشتن
الْمَجْمَعُ	الْوَفَاءُ	الْمَقْبِلُ	الْمَقْبِلُ	الْمَقْبِلُ	الْمَقْبِلُ
طَوْلَمَقْ	أَوْدَمَكْ	طَاغَمَقْ	طَاغَمَقْ	طَاغَمَقْ	طَاغَمَقْ
کرد آوردن	بجا آوردن	قسمت کردن	حصه دادن	آماده کردن	بود داشتن
الْإِسْأَالُ	الْمَشَى	الْمُضَادَّةُ	الْمُضَادَّةُ	الْمُضَادَّةُ	الْمُضَادَّةُ
كُونْدَرَمَكْ	يُورِمَكْ	رَاسْتَكَمَكْ	رَاسْتَكَمَكْ	رَاسْتَكَمَكْ	رَاسْتَكَمَكْ
درستاندن	قدم برداشتن	راستی کردن	رسید بیکدیگر	منتظر شدن	راحتش
الْتَّيْبَةُ	الْتَّزِيلُ	الْمَوْتُ	الْمَوْتُ	الْمَوْتُ	الْمَوْتُ
بَيْجَلَكْ	إِسْدِرَمَكْ	أَوْلَمَكْ	أَوْلَمَكْ	أَوْلَمَكْ	أَوْلَمَكْ
بال نمودن	فرو برداشتن	مردن	بازی کردن	دور از نظر شدن	غافل کردن
الْتَّرْفَةُ	الْمُخَطَفُ	الْأَدِيَّةُ	الْأَدِيَّةُ	الْأَدِيَّةُ	الْأَدِيَّةُ
بِجَلَمَقْ	قَائِمَقْ	أَدِيَّةَمَكْ	أَدِيَّةَمَكْ	أَدِيَّةَمَكْ	أَدِيَّةَمَكْ
دیده کردن	گرفتن	ازار کردن	جستجو کردن	غایب کردن	پیدا کردن

الْفَرْسُ آغاج ديشك غرس درخت	الْمَسْكُ طونق کامدستن	السُّطْبُ بوزمق محو کردن	النَّسِيبُ قويو بوزمق دست کشيد	الرَّخِي برامق رمانودن	الْإِطْلَاعُ آگاه اولق خبردارشد
الْقَطْبُ پاره لوق پاره کردن	الْمَطْسُ صومق تشنه شدن	الْتَحْلُ آله مک بيختن	الْقَحْنُ اوکونمق آسيا کردن	الْفَرْبَلَةُ قالبورلق بيختن چيره	السَّرْعُ آکين آکمت کشيدی کردن
الْتَفُّ يولوق چيد	الْتَقْوِيرُ اوميق خوابيد	الْصَفِيَّةُ سوزمق صا کردن	الْتَلْقُ خشمق جوشانيد	الْفَتْ دوغرمق قطع کردن	الْفَرْمُ ر داديدن
الْتَبُّ طوقلق سيري	الْجُوعُ اچاق گرسنگي	الْتَهْسُ زماک صلاي کردن	الْتَذْوِي آرنيماک کداختن	الْتَقْبِيرُ صومق لونخ کردن	الْفَتَى قزارمق اخاي کردن
الْتَشْجِيرُ خورمق درخواستن	الْتِذْرَابَةُ دوميق درک کردن	الْتَفْضُ سيلمک افشاندن	الْبَحُّ بوشکرک سرفه کردن	الْتَضْرِيحُ بوشالمق خالی کردن	الْإِرْتَوَاءُ قامق باور نمودن
الْتَشْدُ چکمک کشيد	الْتَعْسَرُ صوميق عراي زنده	الْتَحْزِينُ قوشمق خاريدن	الْتَيْظُ اويامق سیدارشد	الْمَسْدُ دوشکرک صبر نمودن	الْمَهْدَسُ صايتمق ماينوي کردن

أَرْزَفُ اؤزماك تنيدت	الْقَصْفِيرُ اؤزماك وتابيدن	الْكَسْرُ فيموق كسيختن	الْقَطِيفُ قوبارتوق ياره كرون	الْقَسْطُ قازيموق كندت	الْحَسَلُ چوزماك كشادن
التَّوَسُّيعُ كيزماك جره كرون	التَّظْهِيرُ باك ايتماك باك كرون	التَّنْظِيفُ تميزماك تميز نمودن	الْعَضْرُ صيموق فشردن	الْقَلْبُ دويزماك روانشد	الذَّكَ اوغموق ماليدن
النَّظْمُ ديزماك نظم دادن	الضَّفْ دوزماك ترتیب كرون	التَّصْبِيحُ دوزماك براه گذاشتن	الْعَمَلُ مهرماك مهرزدن	الْمَدْوِيرُ دوندزماك منصرف كرون	التَّنْشِيفُ قورتموق خشكانيدن
التَّقْيِيبُ چوزماك كردانيدن	التَّعْوُدُ الْيَمُوقُ عاد كرون	التَّبْدِيلُ دكيشماك عوض نمودن	الْحَجِيرَةُ صيناسوق امتحان كرون	التَّشْبِيهُ بكرتلك شكوبيه	الْحَاكُطُ قارشيدزماك امسختن
الْقَصُوقُ ياپشيدزماك چسانيدن	السُّجْبُ بكرتلك منويدن	التَّحْبِينُ كوزلايتلك آفرين كرون	الْمَسْحُورُ ذوقلتلك لذت كرون	الْفَرْجَةُ سيرايتلك كننمودن	الدَّوْرَانُ كترتلك حسانمودن
الظُّوْفُ طولا شوق كرديدن	التَّشْبِيهُ كيزتلك اروخ كرون	الْحَرْفُ هچيموق هكردن	الْتَمَطِيُّ كترتلك اغوش كرون	الْقَرَشُ قوغموق قي كرون	التَّبَسُّمُ صيرتوق خنديدن

القسط	الزينة	السن	الخالقة	التثبيت	التعليق
طرامق	طر مكمق	بيكه ملك	تراش اتمك	محكم اتمك	يوكسد اتمك
شانه كردن	خراش كردن	تيز كردن	تراشيدن	استوار نمودن	فراز كردن
التوطية	التكبير	التصغير	التطويل	التقصير	التوسيط
اللق اتمك	بيوك اتمك	كوجك اتمك	اوزن اتمك	قصه اتمك	اورطه اتمك
نشيكردن	عظيم نمودن	تحقير كردن	دراز كردن	كوترا نمودن	میانجی كردن
التعريض	التكبير	التضييق	التضييق	الترفيق	التعجيز
آبلی اتمك	آسز اتمك	طارا اتمك	سیرك اتمك	ینجه اتمك	قالین اتمك
پهن كردن	كمرض كردن	تنك كردن	معتدل كردن	باريك كردن	درشت كردن
التخفيف	العداوة	التجيز	العاشرة	الاشتياق	الاستقبال
ينيل اتمك	بولاشمق	نوتسولمك	كچمك	آرزولمك	قارشولمق
سيك كردن	آمیختن	دود كردن	عشش كردن	خرپكشيدن	پيشواز كردن
الإقذار	التندد	التعوق	المصافقة	المصافقة	المصافقة
بجركمك	پسچا اولوق	كچمك	طالقا اولوق	طالقا اولوق	طالقا اولوق
قوه داشتن	پشیمان داشتن	تاخير افشاندن	هرزه كی كردن	هرزه كی كردن	هرزه كی كردن

الكتاب الثاني في بيان الامر
 بركن باب امر بسانته اولچيد
 باب دويم در بسان امر است

فِي التَّرْكِ كُلِّ كَلِمَةٍ جُزْءٌ تَمَيِّزٌ عِلْمَةٌ الْمَصْدَرُ وَفِي * مَكَ * أَوْ مَق *
 لِسَانِ التَّرْكِ هَرَبْرَكِيَه كِه عَلَامَتِ مَصْدَرِ اَوْلَان * مَكَ * يَانخُو * مَقْدَن * مَحْرَاوَلَه
 در لسان ترکی هر آن کلمه ایست که مجرد شود از علامت مصدر مثل * مَكَ * و * مَق *

يَكُونُ مَا بَقِيَ بَعْدَ التَّجْرِيدِ أَمْرًا حَاضِرًا لِلْمُفْرَدِ * مِثَالُهُ *
 تَجْرِيدُ تَنْصَرَكَةٍ بَاقِي فَلَان مَفْرَدٌ يَبْحُونُ أَمْرًا حَاضِرًا وَاوَلُو * مِثَالِي *
 بعد از مجرد شدن امر حاضر مفرد میشود * مثالش *

اعلم	افهم	اتعلم	اقدر	اكتب	اؤمر
بدان	فهم کن	یاد بگیر	بخوان	بنویس	بفرما
تقانی	اذهب	أفقه	قم	فينا	كنا
کنا	کیث	اوتوز	قالق	دور	به
ببا	برو	بنشین	بوخیز	بایست	بجنور
ایشربن	انظر	آره	تکلم	قل	زیت
ایچ	نات	کوشتر	سویله	دی	بسه
بنوش	نگاه کن	نشان ده	مکانه کن	بگو	پرورشه
اعمل	خف	قع	ازم	حط	عط
بناپ	فورق	دوش	آنت	قو	اورت
عمل کن	بترس	فرود آ	برانداز	بگذار	پوش

اِزْبَطْ بِقَلْبِهِ بِبِنَةِ	اُخْرَجَ جِيغْ بِرِوْزِدْ	اُدْخَلَ كَبِرْ دَاخِلْشُو	اِحْتَرَقَ يَاقْ بِسُوزَانْ	اِضْطَجَعَ يَاْمَتْ بِجُحَابْ	سَمَدْ اَوْيُو بِجُحَابْ
اِضْرِبْ اَوْزْ بِزَنْ	اِقْطَعْ كَنْ بِزْ	اِرْجَى صَبِيوْبِرْ بِرَاَنْدَازْ	لِخَلِبْ سُوْدَمْعْ بِدُوشْ	اَكْنَسْ سَبُوْرْ چَارُوْكَنْ	مَلْ چُوْزْ بِكَشَا
اِشْرَبْ صَنْوَنَآلْ مُخْرْ	بِيعْ صَاكْ بِفِرُوشْ	خَفَا آلْ بِكَبِرْ	اِعْطِطْ وَبِرْ بِدَهْ	صَلَتْ اِبْرِيشْ بِرِسْ	اِفْرَبْ قَاخْ فَارْدَكَنْ
عِيْ صَاكْ بِشْرْ	اِقْلَعْ تُوْپَازْ پَاْرَهْ كَنْ	اِفْلَقْ بَازْ شَكَاكْ	اِطْبَخْ بَسِيْرْ بِزْ	اِبْجَزْ يُوْعُوْزْ خَيْرَكَنْ	اَيْفَعْ دِيْلَكْ اَبَلَهْ الْتَمَاسْ كَنْ
اَطْلَبْ اَيْسْتَهْ بِجُحَاوَهْ	اَنْبَذْ صَاخْ زَلْفْ	سَلْ صُوْرْ بِپِرِسْ	اَيْتَجَى اَوْقَاكْ شِرْمَكَنْ	اَيْسِيْ اَوْتُوْتْ فِرْمُوْتِكَنْ	اَوْلِيْ طُوْعَرْ بِرَاكْ
غِيْوَلْ صَبِيْجْ غَايْطُجَنْ	بَلْ اَصْبَلْتْ تَرْبَكَنْ	بَلَهْ يُوْتْ فُوْتْ بَدْ	اَمْضَعْ چِيْنَهْ بِجَايْ	اَيْنِرْ اَيْنْ فِرُوْدَايْ	اِرْكَتْ بِيْنْ سُوْرَسُوْ

بَدَّ	زَدَّ	انْقَضَ	اِبْتَدَأَ	خَلِصَ	اِخْتَرَقَ
ایشتم	آریشد	آکسیت	باشته	قورتشد	ذک
زهر آید بز	افزودن	کتر کن	ابتدا کن	رها کن	بشکاف
اغْلَبَ	اسْرِقَ	طَلَبَ	خَطَبَ	اِخْتَبَعَ	اسْتَعِيلَ
قائمه	چالک	اَوْجَ	دیک	بوغ	اَوْكُتْرَ
محزش	دزد کن	پرواز کن	بدوز	خفته کن	سرفه کن
اِعْطَسَ	اِضْحَكَ	اَبَلَ	عَضَّ	مَضَّ	بُوسَ
آغیز	کوک	آغله	ایصر	آم	اَوْبَ
عضس کن	تسمرنا	کیر کن	بلیس	بمک	بیوس
اِضْطَلَعَ	اِعْمَلْ	عَمَّ	اِعْطَسَ	اِعْرَقَ	اِذْبَحَ
نارین	پنجه	یوز	طالک	نامش	بوغزله
سح کن	بشوی	شنا کن	غوطه کن	زبح کن	
اِشْتَلَّ	اِبْسَلَ	اِهْدَمَ	اِحْتَرَزَ	اِذْقَعَ	اِقْتَرَعَهُ
نومز	پنایان	پنج	صیقین	قالدوز	بوشالت
مکس	تعبیر کن	خراب کن	خود را نگاه	بردار	خالی کن
بَلَّ	تَبَّ	اَفْطَرَ	اَفْتَرَ	اَضْطَادَ	اَضْمَمَ
باز	سولک	ایمچ	ایمچ	واوله	تخم کن
	شده	کستا	بند	شکار کن	دشمنی کن

اِخْفِ كَوْلَه پنهان کن	خَبِّ صَفَلَه حفظ کن	خَاضِ قُوْتَرَه رها کن	لِفْ صَاد بپیچ	اِصْبِرْ قَتْلَن تجدد کن	اِشْفِ اَوْفُورَه بدم
اِشْفِ شِش آماس شو	اَفْرِشْ دُوشَه بکسر	شِم قُوقَلَه بیوی	ذَقْ ظَاث بچش	اَلْمِيسْ دَلَكْ دست بساز	صَبِّ دَوْلَكْ ریز
اِصْدِمْ دُوقَان تکان زن	اِمْتَحْ سَبِكْ محو کن	بَتَّحْنْ اِبْصِنْ گرم کن	بِتْرَدْ صُؤُوثْ سرد کن	فُوتْ كُجْ بگذر	اِشْمَبْ چَكْ بکشر
جُدْ سُودْ از زمین بیا	اُنْتَرْ سَرْ فرش کن	جِدْ بُوكْ پیدا کن	عَمِتْ اِبْرَلَه با و از بجا	صَبْحْ خَاغِذْ صد کن	هَبِّ بَغِيْشَكَه بچش
اِنْبِجْ دُوقُوْ سج کن	اِفْلْ بُوكْ لف کن	اِنْبِجْ اَوْكُوتَلَه بر کوبین	وَمِيتْ رَضْمَرَلَه سفارش کن	حِبْ سَوْ دوست شو	اِشْرَطْ سِرْطْ شرط کن
اِخْطَاظْ اِنْبِجْ زحمت کن	اِرْتَمِشْ دِنْتَرْ بلسر	اَلْبِيسْ كْ پوش	اِقْلَعْ چِغَاازْ از تن بدار	اِذْقَنْ كُومْ بخال بسپار	زَيْتْ طَارْتْ تند کن

کَلِمَاتٍ اَوَّلُهَا وزن کن	اَلْحَمْدُ بِكُمْ بلیس	صَدِيقٍ اِبْتِغَاءً باور کن	كَذِيبٍ بِاِثْمِهِ باور مکن	اِرْتِجَاعٍ دُونَ عورت کن	مُتَّ اَوَّلُهَا بسر
اَتَكَلِّفُهَا طَبَانًا تکیه کن	اَلْعَبَابُ اَوَّلُهَا رقص کن	اِذْلَالٍ صَرْفِيًّا فرو کن	تَدْلِيْلًا نَازِلًا عشو کن	اِطْفِئُوا سَوْنَدًا خاموش کن	اِخْتِصَاعٍ اَللَّامَاتِ حیله ده
هَابِيَةً كَتُوْرًا بیاورد	اِحْتِقَادًا خَوْزَلَةً خار کن	اِحْتِظًا اَزْبْرَةً یاد بگیر	زَيْتًا بَزْمًا زینت ده	اِحْصِيَةً بِحُجْرَةٍ درو کن	اِحْتِمَاعٍ دَوَشْرًا کرد آورد
اِمْتِنَاعٍ اَوَّلُهَا تحسین کن	دَمًا دَمَّ اَبْلَةً ملا مکن	اِحْلَافًا بِاَزْمَةٍ آفرید مکن	عَلَوًا اَصْلًا بیاور	سَابِقًا قَوْشِيًّا پیشی کن	هَرَوِيًّا بِلِيٍّ سوی
اِحْتِمَالًا جَاهِدًا شتاب کن	اِبْطِيًّا اَكْلًا صبر کن	اِحْسَادًا سَكْرَتًا اجری نما	اِتْعَابًا يُورِلًا زحمت	اِحْتِصَانًا سِكْرًا بگرد	اِفْتِرَاحًا سَيِّئًا شادی کن
اِعْتَمَادًا كَدْرًا ملون شو	اِحْتِمَادًا جَالِسًا سعی کن	اِفْتِكَارًا دَوَشْرًا فکر نما	ظَنًّا كَانَ اَيْتًا کان کن	اِحْتِصَانًا سَاشًا آورد نما	اِسْتِغْرَابًا طَائِفًا مشورت کن

اِحْلِيَتْ	تَحَدَّثَتْ	خاطب	وَشَوَّشَ	اِضْرَحْ	اَسْكَتْ
حکایت کن	حَدِيثُكَ	حرف بزن	حرف کوش	صدا کن	صُوصُ
مَسْمُومٌ	صَنَاجِبٌ	عناد	اِمْرَحْ	اِكْتَرْ	اِرْعَلْ
روز بکیر	دوستی کن	خصمی کن	مسخ کن	تاخوش کن	تبدیل کن
اِقْرَفْ	خَائِفٌ	خارِب	عَتِرْ	سَايَعْ	عَسِرْ
ویران کن	دعوا کن	نبرد کن	آزار ده	منازعه کن	حمیت کن
لَا يَعْجَبُ	عَيْشٌ	اَجْفَلٌ	اِبْتَدَحْ	اِسْتَيْغَلْ	اِفْصَلْ
عجبش	فریفته شو	اورک	ابتدا کن	بازار آیت	داد ستد کن
اِسْتَيْغَلْ	اِرْضَ	اِضْمَنْ	عَرَبِيْنٌ	خُدَّوْا عِطْ	اِعْشَمْ
بکار ببر	تن در ده	بدمه بند	راهزده	بگیر دبه	کله کن
اِرْبَحْ	اِكْتَسَبْ	اِحْسَرْ	عَاوَنْ	ذَابِنْ	اِسْتَلِفْ
منفعت کن	کار بکن	زبان کن	مدد کن	دام بگیر	قرض ده

اَنْتِفَع فَائِدَة اَيْت سود بکن	اَوْف اَوْدَه بمهد و فکن	قَسَم ذَاعَتْ قسمت کن	حَضَرَ بَانِي وَبِر حصبه بد	حَضَرَ حَاضِرَه جمع بکن	وَدَى كُوْتُور بردار
اَرْسِل كُونِدَر بفرست	اَبْعَثْ يُوَلِّه روانگی	اِمْرِي يُورِي براه رو	صَادِف رَاسْتَكَل درستیا	لَا ف اِبْرِيش برس	اَبَقَ قَالَ بمان
اِسْتَيْظَرَ كُوْرَت منتظر شو	اِرْتَاخ دِينَكُن راحت شو	نَعِيَ سَمِح برگزین	تَرَكَ اِبْتَدِر فرود آور	مَوْت اَوْلَدَز بکش	اَرْقَصُ اَوْبِيَه رقص کن
اِعْلَب يَنْ فایق بیا	اِثْمَب يَعْمَا اَيْت غارت کن	اِسْرَف چَالَك دزدی کن	اِحْطَف قَاب بردار	اَوْد اَيْدِي اَيْت آزاده	قَتَلَن اَرَه جستجو کن
صَنِعَ غَايِب اَيْت از نظر بردن	بَيَّنَّ بَيَان اَيْت آگاه کن	اِحْلَع چِف آشکار شو	اِرْج يِرَاو برانداز	اِرْج صَبَالِيوِي برانداز	سَيَّب قَوْبُوْر بگذار
بَطَّلَ بُرْتَشَه دست بردار	اِمْسِكْ طَوْتُ بگیر	اِغْرَسْ اَنْجَاوِيَك درخت بچایان	اِرْزَع اَكْن اَلَك کشتن	عَمْرِيْل قَابُوْرَه باله کن	اِحْمَن اَوْكُوْت آسیب دار کن

اَيْسَلِقُ خَسَلَه خشم کن	فَتِي دُوغَمَه پاره کن	اِفْرِمْ فِي روادار	اِقِطْع كُن بر	اِعْطِشْ صُومَه تشنه شو	اُنْخَلْ آه غالبتر کن
تَوْب اَرِيْث بگذار	فَشِيْر صُوى مغزش مار	اِقْلِ قِرَارْت اختری کن	اِنْفِ يُوْلُكْ ازجا بکش	فَيُوْر اَوِي بر کن	صَفِ سُوْرِكَلَه نظم بده
بِيْح يُوْسَكْرُ سرفه کن	اَبْرُوْت تُوْكُوْر اخطف کن	اَزِيُو صُومَه فَاَنْ سیراب شو	اَشْبِعْ طُوِي سیر شو	جُع اَجِفْ گرسته شو	اِضْحَنْ دُوْلُكْ صلایه
اُحْلَمْ دُوْسَكُوْر صبر کن	اُنْظُرْ بَقْ نگاه کن	نَحِيْر خُوْرَلَه صیحرزن	عَطِ اُوْرْت پوشان	اِدِرْ دُوِي دره کن	اَنْقُصْ سِلْكْ برافشا
صَفِيْر اُوْر بناب	اِرْفِ اُوْر بن	سَيِدْ چَكْ بکش	اِشْلَحْ صُومِيْن عربان شو	سَحْرَمْ قُوْتَشْن احتیاط کن	تَبْقَطْ اُوْيَان بیدار شو
طَهِيْر پَاكْ اَيْش تمیز کن	وَسَجْ كِيْرَلْت چرك کن	فَلِ چُوْر برکشا	اِقْطِطْ قَارِي بکاود کن	اُقْطَفْ مِيُوَه دُوِي ثمر برانداز	اِكِيْر قِيْر قطع کن

نَظَمَ	اِنظَمَ	اِدْعَكَ	اِطْوِ	اِعْصِرْ	نَظَمَ
دُورَ	دِينِ	اَوْشِدِرْ	دَوْبِرْ	صِفْ	نَظَمَ
تَرْتِيبَه	نَظْمَه	مَمَالِ	كِرْدَاوَر	فَشَارَه	پَاكِ كِن
تَعَوَّذْ	اَقْلِبْ	تَشِفْ	رَوَزْ	اِنْخِمْ	صَلِحْ
اَلِشْ	چَوْبِرْ	قَوْرَثْ	دَوْنِدِرْ	مَهْرَه	دَوْرَتْ
عَادَتِ كِن	مَنْقَلِبْ كِن	خَشَكِ كِن	بِر كِرْدَان	مَهْرَبَزِن	صَفَابَه
تَعَجَّبْ	اَلْصِقْ	اُخْلَطْ	سَتَبِهْ	جَرَبْ	بَدَلْ
بَكِن	يَا پِشْدِرْ	قَارِشْدِرْ	بَكْرَتْ	صَبَهْ	دَكِشْ
مَدْحِ كِن	بِحَسَبِنَا	مَخْلُوطِ كِن	تَشْبِهْ كِن	اَز مَوْدَه كِن	عَوَضَه
تَجَشُّشْ	طَفْ	دُورْ	تَفَنِّجْ	تَمَسَّخْرْ	اَخِيْرْ
گَكِرْ	دَوْلَا شْ	كَنْزْ	سَبْرَا يْتْ	دَوَقَلَنْ	كُوْرَلَا يْتْ
اَرُوغِ كِن	سِرْ كِن	كَشَكِ كِن	سِيَا حَتَا كِن	لَذَتِ بِرْ	اَفْرِيْنِ كِن
تَحْرِيشْ	اِمْشِيْطْ	تَبَسَّمْ	اِطْرِسْ	تَمَطْ	اِنْخِرُوْ
طِرْمَتَكَه	طَرَهْ	مِيْرَتْ	قَوْضْ	كِرْلَفْ	بِهَجْمِدْ
بَحْرَا شْ	شَا دَرَنْ	بَحْنَه	قِي كِن	اَنْغُوْشْ كِشَا	هَكَكَه
كَبِرْ	وَطِنْ	عَلِيْتْ	ثَبِيْتْ	اِحْلَقْ	سِنْ
بُوْلُوْا يْتْ	اَلچَوْرَا يْتْ	نُو كَسْتَا يْتْ	مُحْكَمَا يْتْ	بِرَا شَا يْتْ	بِيْلَهْ
بَزُوْكِ بَكِن	نَشِيْبْ كِن	فِرَا زِ كِن	اَسْتَوْدَانِ كِن	تَرَا شِ كِن	سَرَكِن

كَبْرٌ	عَرَضٌ	وَسْطٌ	فَضِيرٌ	طَوْلٌ	سَعِيرٌ
آنسرایت	آبلی آیت	اوزطایت	قیصه آیت	اوزونایت	کوجک آیت
کمعرض کن	بهن کن	میانه کن	کتر کن	دراز کن	کوجک کن
اِغْدَى	خَفِيفٌ	مُحَيَّنٌ	رَقِيْقٌ	فَتِيْحٌ	مَبِيْنٌ
بولا مش	بینک آیت	قائز آیت	انجه آیت	سیرک آیت	طاز آیت
بیالای	سبد کن	درشت کن	باریک کن	معدنفا	نناک کن
تَنْدَرٌ	اِقْتِدِرٌ	تَهَابٌ	اِسْتِثْقَاءٌ	عَائِشِرٌ	بَحِيْرٌ
پشیمان اول	بجر	قارشوله	ارزوله	کچین	نوئشله
پشیمان شو	هر چه خوا کن	پیشور کن	انتظار کن	عشرت کن	دود کن
		عَوِيفٌ	عَوِيفٌ		
		كَبِيْرٌ	كَبِيْرٌ		
		دَرَنَكٌ	دَرَنَكٌ		

تَقَرَّبَ إِلَى الْمَسِيْرِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَعَالَى
 الْحَمْدُ لِلَّهِ تَعَالَى أَمْرٌ بِبَيَانِكَ بَابِي تَمَامٌ وَأَوْلَمِي
 بِاتِّمَامٍ رَسِيْدٍ بَابِي مَشْكُورٍ وَسُبْحَانَ مَنْ خَدَّيْرَاسْتِ

نُصِبْتَهُ إِذَا جَرَدَتِ الْكَلِمَةُ مِنْ عِلْمِ الْمَصْدَرِ
 بُوْدَ كَرِأُولِنَانٍ بِرُكْنَةٍ ذَرَكِلَةٍ عَلَامَتِ مَصْدَرَدَنْ جَرَدِيْدٌ أَوْلَمِي فَه
 اِيْن نَكْتَه اِيْسْت زَمَانِيْكَه كَلِمَه جَرَدِيْدٌ شَدَّ اَز عَلَامَتِ مَصْدَرِ

فَلَا يَخْلُو إِذَا مَا نَ تَكُونُ سَاكِنَةٌ أَوْ لَا أَلْأُولَى تَبَوُّا عَلَى خَالِيهَا
اگر ساکن و یا متحرک اولفقدن خالی اولماز اؤلکسی کولورسه خالی اولورده باقی
و خالی نمیشود از اینکه آن کلمه ساکن میشود و یا نمی شود در حالت اول تغییر نمی یابد

وَالثَّانِيَةُ لِأَخْلُو مِنْ أَنْ تَكُونَ مَفْتُوحَةً أَوْ مَضْمُومَةً أَوْ مَكْسُورَةً
اگر کسیکه متحرک اولورسه مفتوح و یا مضموم و یا مکسور اولفقدن خالی اولماز
و در حالت ثانیه که متحرک میشود یا مفتوح است و یا مضموم و یا مکسور

فَإِنْ كَانَتْ مَضْمُومَةً يَلْحَقُ بِأَخِيرِهَا « وَاوٌ » أَوْ « يَاءٌ »
اگر آخری مضموم اولورسه آخریه « و او » یا خود « یاء » لاحق اولور
هرگاه آخره مضموم باشد لاحق میشود باخر او حرف « و او » و یا حرف « یاء »

وَمَفْتُوحَةً وَمَكْسُورَةً يَلْحَقُ بِأَخِيرِهَا « هَاءٌ » التَّكْوِينِ
مفتوحه ایله مکسوره نیک آخر لریه « هاء سکون » لاحق اولور
و در حالت مفتوح و مضموم شدنش باخرهای ایشان « هاء سکون » لاحق میشود

كَأَنَّ هُوَ مِثْلُ الشَّارِكِ « بِلِ » اِعْلَمُ « وَالْمَضْمُومَةِ « أَوْ قَوْ « اِعْلَمُ
نیکم بوقاعده تمثیل اولمیشد ر ساکن ایچون « بیل کله سبکه مضموم ایچون « اوقو کله
مانندجه مثلا این قاعده تمثیل شده در حالت سکون کله بیل بدان و مثل مضموم

وَلِلْمَفْتُوحَةِ وَالْمَكْسُورَةِ « أَضْكَهَ « أَفْرَمَ « وَیَهَ « كُلُّ
و مفتوحه ایله مکسوره ایچون « اکلّه « و « یه « کله « کله لر بیه تمثیل
و از برای مفتوحه و مکسوره مثل « اکلّه « فهم کن و بحر « کل »

آثَابُ التَّنَائِلِ فِي التَّنْهِ
 اَوْجُهِي بَابُ تَنْهِ بِشَائِنْدَه اَوْ لِجِبْدِ
 بَابُ سِيمِ دَرِ بِيَانِ هُوَ اسْتِ

التَّنْهِ فِي التَّرْكِ كَمَا تَحْقُقُ بِأَخْرِهَا لَفْظَةً * مَه *
 تَهِيَ لِسَانِ تَرْكِدَه هَرِ بَرْ كِلَه دِرْ كِه اِخْرِيَه * مَه * لَفْظِي اِيْحَاقِ اَوْلَه
 تَهِيَ دَرِ لِسَانِ تَرْكِ هَرِ اَنْ كِه اَيْسَكِه بِأَخْرِ اَوْ لَفْظ * مَه * اَلْحَاقِ بِشَو

بَعْدَ التَّجْرِيدِ مِنْ عِلَامَةِ الْمَصْدَرِ وَهِيَ * مَك * اَوْ * مَق *
 عِلَامَةُ مَصْدَرِ اَوْلَانِ * مَك * بِأَخْوَدِ * مَق * لَفْظِي تَجْرِيدِ اِبْتِدَاءِ لَفْظِ
 بَعْدَ اَزْجَرْدِ شَدَنِ اَزْ عِلَامَةِ مَصْدَرِ وَاَنْ هَرِ لَفْظِ * مَك * اسْتِ وَاِيَّاهُ * مَق

فَتَكُونُ الْجُمُوعُ مِمَّا تَهِيَ حَاضِرًا لِمَقْدَرِ * مِثَالُهُ *
 تَهِيَ مَقَامَهُ تَجْمَعُ اَوْلِيَانِ كِلِمَاتٍ مُفْرَدَةٍ اِيْجُونِ تَهِيَ حَاضِرًا اَوْلُوْر * مِثَالُهُ *
 بِسَرِ اِيْنِ حَالَتِ هَمِه اَشْ تَهِيَ حَاضِرٌ مِيْشُوْدُ اَزْ بَرَايِ مُفْرَدِ * مِثَالُهُ *

لَا تَقْرَأُ	لَا تَتَعَلَّمُ	لَا تَقْرَأُ	لَا تَتَعَلَّمُ	لَا تَقْرَأُ	لَا تَتَعَلَّمُ
بِيَدِهِ	أَكَلَهُ	أَوْ قُوَّةً	أَوْ كَرَمَةً	بِيَدِهِ	بِيَدِهِ
نَدَانٌ	فَهْمٌ مَكْنٌ	نَحْوَانٌ	نِيَامٌ	نَدَانٌ	نَدَانٌ
لَا يَجِيحُ	لَا تَقْرَأُ	لَا تَقْرَأُ	لَا تَقْرَأُ	لَا يَجِيحُ	لَا يَجِيحُ
كَلِمَةً	أَوْ تَوْرَةً	قَالَ قَهْرَهُ	أَوْ تَوْرَةً	كَلِمَةً	كَلِمَةً
مَبَا	مَرُو	بِأَمْرِهِ	مَنْشِينِ	مَبَا	مَبَا

لا تَشْدُزْ	لا تَشْتَالْ	لا تَسْتَجِي	لا تَنْسَ	لا تَلِدْ	لا تَقْتَلِغْ
صاچمه	صوژمه	اوتانمه	اوتوومه	طوئومه	قوپارمه
مباش	مپرس	شدم مکن	فراموش مکن	نزاع	جسه مکن
لا تَسْبَلْ	لا تَسْبَعْ	لا تَمَضِعْ	لا تَنْزِلْ	لا تَرْكَبْ	لا تَطْلُبْ
ایشه مه	یوومه	چینه	اینه	بنه	استمه
زهراب برز	فرومبر	مخای	فرودمیا	سوارمشو	مخواه
لا تَحْرِفْ	لا تَخْلِصْ	لا تَبْتَدِ	لا تَنْقُصْ	لا يَزِدْ	لا تَنْغُوطْ
دلمه	قورژومه	باشکه	اکسینه	ازشره	مچمه
سوراخ مکن	رها مکن	ابتدا مکن	کم مکن	زیاد مکن	فاطم مکن
لا تَسْعَلْ	لا تَنْظُرْ	لا تَخْطِطْ	لا تَحْجِرْ	لا تَسْرِقْ	لا تَغْلِي
اوکسومه	اوچمه	دکنه	قوشمه	چالمه	قائیمه
سرفه مکن	پرواز مکن	مدوز	مدد	دزد مکن	برسیده مکن
لا تَبْسُ	لا تَمُصْ	لا تَعْصِ	لا تَبْلِثْ	لا تَضْحَكْ	لا تَقْطِيسْ
اوپه	آمه	ایرومه	آغله	کولمه	اغیره
پوسه مکن	نمک	مکز	کریه مکن	مخند	عطر مکن
لا تَغْرِقْ	لا تَقْطِيسْ	لا تَقْمِ	لا تَغْمِيلْ	لا تَبِيلْ	لا تَضْطِغْ
بانم	طالمه	یوزمه	پنیمه	اضلتمه	بارشیمه
غرق مشو	غوطه مده	شنامان	مشوی	تر مکن	صلح مکن

لَا تَنْبِجْ بُوعْزَلَمَه ذبح مکن	لَا تَنْقُلْ أَوْلَدُزَمَه مکش	لَا تَبِينْ بِنَايَايَه تعمیر مکن	لَا تَهْدِمْ بِقِسْمَه خراب مکن	لَا تَحْرَزْ صَقِينَه نگاه مدار	لَا تَشْرَفْ فَالِدِزَمَه مدار
لَا تَنْحَلْ آلَمَه پنهن مکن	لَا تَمْلَأْ طَوْلِدُزَمَه پر مکن	لَا تَعِزِّرْ أَزْرَمَه رحمت مده	لَا تَسْتَمْ سُوكَمَه فحش مكو	لَا تَقْنَعْ أَجْمَه مکشنا	لَا تَقْفُلْ قِيَامَه مبند
لَا تَخَافِمْ جَكْسِيْمَه شمنی مکن	لَا تَخَفْ فُورُفَمَه مترس	لَا تَخْبِ صَقْلَه حفظ مکن	لَا تَخْلِصْ تُورُزَمَه رها مکن	لَا تَضَيِّرْ قَلَمَه شکبا مکن	لَا تَلِيسْ ذَكَمَه دست نون
لَا تَسْفَحْ أَوْفُوزَمَه دم مکن	لَا تَسْفِخْ سَيْسِيْمَه اماس مشو	لَا تَقْرِنِمْ دُوسَمَه فرش مکن	لَا تَكْنِيسْ سُورَمَه جارو مکن	لَا تَسْتَهْ فُوقَمَه مبوی	لَا تَذُقْ خَالَمَه نچند
لَا تَصِبْ ذُوكَمَه مرسیر	لَا تَصِيدْ طُوقَمَه نگاز نون	لَا تَسْخِمْ سَيْلَه محو مکن	لَا تَسْحِنْ أَصِيْمَه كرم مکن	لَا تَبْرُزْ صُورَمَه سر مکن	لَا تَمْرُ بَجَمَه عبور مکن
لَا تَنْجَبْ جَكَمَه مکش	لَا تَجْبُرْ سُورَمَه ازجا ميار	لَا تَسْخِمْ طُوقَمَه من	لَا تَسْرَرْ سُورَمَه نشر مکن	لَا تَسْرِمْ بُورَمَه بید مکن	لَا تَسْتَنْ أَيْرَمَه اوای مکن

لا تَصِحُّ	لا تَصِحُّ	لا تَصِحُّ	لا تَقِيلُ	لا تَقُوبُ	لا تَصِحُّ
چانه خرمه	چانه خرمه	او کور تله	بوکمه	باغيشکه	صدا مکن
دوست مکن	سفاژس مکن	مکزين	لف مکن	بخشش	
لا تَسْرِطُ	لا تَسْرِطُ	لا تَلْبَسُ	لا تَرْتَعِينُ	لا تَنْطَاطُ	لا تَسْرِطُ
پرعله	چيتارمه	کيمت	دشترمه	انجينه	پاره مکن
باز مکن	بدر مبار	مپوش	مزد	زحمت کش	
لا تَتَزَنُ	لا تَصَدِّقُ	لا تَلْسُرُ	لا تَشْرِبُ	لا تَأْكُلُ	لا تَتَزَنُ
طارمه	اينانمه	تلامه	انچه	بته	طارمه
وزن مکن	باور مکن	مليس	نياشاه	مخور	
لا تَكِيلُ	لا تَلْعَبُ	لا تَتَمِدُّ	لا تَمَكُنُ	لا تَرْجِعُ	لا تَكِيلُ
اوپچه	اوينه	طيانمه	اولمه	دوممه	اوپچه
کيل مکن	رفض مکن	خاطر جمع شو	مشو	عود مکن	
لا تَمْتَلِكُ	لا تَجِيبُ	لا تَخْدَعُ	لا تَطْفِئُ	لا تَقِيدُ	لا تَمْتَلِكُ
نازکمه	کتورمه	آدامه	شوندز مه	ياقمه	نازکمه
عشو مفر شو	مياور	رفيقه شو	خاموش مکن	نظر مکن	
لا تَحْفَظُ	لا تَمْدَحُ	لا تَبْجَعُ	لا تَحْضِدُ	لا تَزِينُ	لا تَحْفَظُ
آزبيله	اوکمه	دوشترمه	بچسمه	بزمه	آزبيله
در خاطر مکن	ستوده مکن	بکجا جمع مکن	مدرو	اوابش مکن	

لَا تَخْلُقْ بِرَأْتِهِ آفریده مکن	لَا تَقْلَقْ أَصَمَهُ میاورین	لَا تُسَابِقْ قُوْشَشْتَهُ پشتی مکرین	لَا تُهْرَوِ يَلْتِ مپرور	لَا تَعْجَلْ أَيُّومَهُ مکند	لَا تَبْطِئْ أَكَلْتَهُ منشین
لَا تَحْجِزْ سِكْرِيْمَهُ چار مباد	لَا تَنْتَبْ يُوزِلُهُ نقب مکش	لَا تَهْضُمْ سِكْرِيْمَهُ بجھل مبر	لَا تَفْرَحْ سَيُّومَهُ شاد مشو	لَا تَقْتَمِ طَائِكْتَهُ نمکین مباد	لَا تَجْتَهِدْ جَالِشْتَهُ کوشش مکن
لَا تُفَكِّرْ رُؤْشْتَهُ فکر و خیال مکن	لَا تَنْظُرْ ظَنَآئِمَهُ کان مبر	لَا تَحْتَدِرْ شَايِرْتَهُ اواره مشو	لَا تُشَاوِرْ طَائِشْتَهُ مصلحت مکن	لَا تَحْكُكْ لَقْرَدِيْ أَيْتَهُ حکایت مکن	لَا تُخَدِّثْ لَا فَايْتَهُ حرف مزین
لَا تُحَاطِبْ قُوْشَشْتَهُ گفتگو مکن	لَا تُوشِوشْ فَيْسَلَهُ سرکوشی مکن	لَا تُصْرَخْ بَايْغَرِيْمَهُ فریاد مکن	لَا تُسَكِّتْ صَوْمِيْمَهُ ساک مشو	لَا تُصَمِّمْ أَوْرَجَ لُحُوْمَهُ روزه مگیر	لَا تُضَايِبْ دُوسْتِيْلِقَ أَيْتَهُ دوستی مکن
لَا تُعَادْ دُوشْمَانِيْلِقَ أَيْتَهُ خصومت مکن	لَا تُمْدَحْ شَقَا أَيْتَهُ هرزه منخوا	لَا تُحْكِرْ إِكْرَاهَ أَيْتَهُ ناحوش مگیر	لَا تُرَاعِلْ أَوْضَائِمَهُ تبدل مباد	لَا تُتَرَفِّفْ بِقِيْمَتِهِ مشوی	لَا تُخَانِقْ عَوَا أَيْتَهُ خباک مکن
لَا تُحَارِبْ جَنَكَ أَيْتَهُ جدال مکن	لَا تُغْزِرْ أَرْزَكَهُ زحمت مده	لَا تُتَارِعْ بُوزْشْتَهُ دوستی مبر	لَا تُغَيِّرْ فَيْسَقَتَهُ رشد مبر	لَا تَلْعَبْ أَوْيَانِمَهُ بازی مکن	لَا تُغِيْشْ آلِدَانِمَهُ فریب مده

لَا تَقْلِبْ يَمَةً غله مكن	لَا تَهَبْ يَعْمَا اَيْمَةً سارت مكن	لَا تَشْرِقْ حَالَةً دردی سما	لَا تَخْطِفْ فَانِيحَةً مکیر	لَا تَأْتِدْ أَدِيثًا اَيْمَةً آزار مده	لَا تَقْتِشْ آرَامَةً جستجو مکن
لَا تَضْبِعْ صِيَابِعَ اَيْمَةً خران مکن	لَا تَبْرِزْ تَلْهِ اَيْمَةً آشکار مکن	لَا تَسْرِجْ بِزْرَقَةٍ فرو مکن	لَا تَسْرِجْ صَابِوْبِرَقَةٍ برانداز	لَا تَسْتَيْبْ قَوْنُوْبِرَقَةٍ رها مکن	لَا تَبْطِئْ بِوَسْكَةٍ ست مکن
لَا تَمِيكْ طَوْنَمَةً مکیر	لَا تَعْرِشْ أَعْمَاجَ دَرِيَّةٍ درخت مستثنا	لَا تَزْرِعْ أَكْنَسَةً کت مکن	لَا تَعْرَبِلْ قَالِوْزَلَمَةً سلب مکن	لَا تَنْطَحِنْ أَوْ كُوْنَمَةً آرو مکن	لَا تَنْخَلْ آلَمَةً علیر مکن
لَا تَقَطِّشْ صَوْصَمَةً ساکت متو	لَا تَقْطَعْ بَارَهَ مَكَةٍ پاره مکن	لَا تَقْرُمْ قَبِيحَةً روامید	لَا تَقْتِنْ طَوْنُوْرَقَةٍ زیت مکن	لَا تَسْلِقْ تَخْشَلَمَةً مچوت ن	لَا تَصِفْ سُوْرَةً بالعن مکن
لَا تَقْوِزْ وَيْبَةً محواب	لَا تَأْيِفْ يُوْلَمَةً مکن	لَا تَقِيلْ تِرَارَتَمَةً سرح مکن	لَا تَقْسِرْ صَوْنِيَةً پوست مکن	لَا تَشْوِبْ أَرِيحَمَةً مکدار	لَا تَشْحَقْ أَرْمَةً مسای
لَا تَحْمَعْ أَدْرِيحَمَةً کره متو	لَا تَسْمَعْ طَوْنِيْمَةً سیر متو	لَا تَرْتَوِ قَائِمَةً سیر مکن	لَا تَفْرَعْ نُوْنَانِيْمَةً حان مکن	لَا تَسْخَرْ تُرْسُكْرَمَةً اسمنان	لَا تَقْضِ سَيْكَمَةً موت

لَا تُنْقِطُ اَوْ يَأْتِيهِ بِيدار شو	لَا تُفْجَمُ دَوْشُ كُورَه خواب مکن	لَا تُهْدِسُ صَايِقَلَه هزبان مکن	لَا تُشْجِرُ خُورَكَه خار مکن	لَا تُنْقِطُ اَوْرَمَه میوش	لَا تُدْرِي دَوْبَه درنگ مکن
لَا تُكْسِرُ قَبْرَه مکسر	لَا تُضْفِرُ اَوْرَمَه متاب	لَا تُرْفِ اَوْرَمَه متن	لَا تُشْدُ حَکَمَه مکش	لَا تُسْخِ صَوْبَه مخت مکن	لَا تُتَخَذِرُ قَوْشَمَه عزوم مکن
لَا تُنْظِنُ تَمْبِرَكَه بال مکن	لَا تُطْهِرُ اَبْجَانَه تمیز مکن	لَا تُوَسِّجُ کِرْلَمَه چراغ مکن	لَا تُفْکُ جُوزَمَه مکشا	لَا تُشْطِطُ قَارِبَه مکن	لَا تُعْطِفُ قَوَارِمَه مچین
لَا تُخْتِمُ مَهْرَمَه مهر مکن	لَا تُصَلِّحُ دَوْزَمَه نظم مده	لَا تُنْظِمُ دَبِزَمَه برشت مکن	لَا تُدْعَكُ اَوْمَه نمال	لَا تُطْوِ دَوْشِرَمَه میچ	لَا تُغْضِرُ صِفَه غشاده
لَا تُجَرِّبُ صَبْتَه میازمای	لَا تُبْدِلُ دَکِشَمَه عوض مکن	لَا تُتَقَوِّدُ اَلِشَمَه عادت مکن	لَا تُفْلِبُ جَوْرَمَه زیروز مکن	لَا تُسْتَفِ قَوْرَمَه خشد مکن	لَا تُدْوِرُ دَوْنِدِرَمَه مکره آن
لَا تُنْشَخِرُ دَوْقَلَمَه بیشتر مکن	لَا تُحْسِنُ کُوزَلِ اَیْمَه پسند مکن	لَا تُتَعَبُ بُورَمَه اذیت مکن	لَا تُلْصِقُ بَاپِشِدِرَمَه چسبان	لَا تُخْلِطُ قَارِشِدِرَمَه ایسخته مکن	لَا تُسَبِّه بَکْرَمَه تشبیه مکن

لا تَفْرَجُ	لا تَنْزِلُ	لا تَطْفُفُ	لا تَنْدَرِكُ	لا تَحْرَفُ	لا تَمْسُطُ
سیرانیه	کترمه	طولاشمه	گکیرمه	هچیرمه	کونیمه
سیرمکن	مکرد	کشته مکن	آروغ مکن	هککن مکن	آغوش مکن
لا تَطْرُقُ	لا تَنْتَبِهُ	لا تَمْسُطُ	لا تَحْرِيثُ	لا تَنْسِنُ	لا تَخْلِقُ
قوضیه	صیرتمه	طرافه	طرقتله	پیکه مه	تراش ایتمه
فی مکن	محسه	شانه مکن	مخراش	تیز مکن	تراش مکن
لا تَنْتَبِهُ	لا تَعْمَلُ	لا تَوْطِئُ	لا تَمَكِّزُ	لا تَضْمِرُ	لا تَطْوِلُ
مخاکم ایتمه	یوکسک ایتمه	آلیق ایتمه	بیوک ایتمه	کوچک ایتمه	اوزون ایتمه
استوار مکن	فراز مکن	نشیب مکن	بزرک مکن	خرد مکن	دراز مکن
لا تَضْمِرُ	لا تَوْسِطُ	لا تَعْرِضُ	لا تَمَكِّزُ	لا تَضْمِرُ	لا تَفْتِخُ
قیصه ایتمه	اوزطه ایتمه	آبلی ایتمه	آلیز ایتمه	طارانیه	سیرک ایتمه
کتر مکن	میان مکن	پهن مکن	کمرض مکن	تاک مکن	فران مکن
لا تَرْفَعُ	لا تَحْتَجِنُ	لا تَحْفِيفُ	لا تَعَادُ	لا تَجْتَبِرُ	لا تَعَايِرُ
ینجه ایتمه	قالن ایتمه	بچی ایتمه	دو منلق ایتمه	تونسوله	کچیمه
باریک مکن	درشت مکن	سبک مکن	خضوم مکن	بخور مکن	عسرت مکن
لا تَشْتاقُ	لا تَسْتَقْبِلُ	لا تَقْدِرُ	لا تَنْتَدِمُ	لا تَعْرِفُ	لا تَضْفِقُ
آرزوله	قارشوله	بجرمه	پشیمانیه	تجیکه	قاوقضایه
آرزو مکن	روبروشو	توانامشو	پشیمان مکن	درند مکن	زارشحوای

أَلْبُ بِلِزْبِجٍ فِي بَسِيانِ الْمَاضِي
 دُرْدُجِي بَابِ مَاضِي بَيَانِيَّةٍ أَوْ لِيَجِيْدُ
 بَابِ جِهَارٍ دَرِ بَيَانِ مَاضِي اسْتِ

الْمَاضِي فِي الْتَرْكِ كُلِّ كَلِمَةٍ الْحَقَّ بِأَخِيرِهَا ذَلِكَ مَكْسُورَةٌ
 مَاضِي لِسَانِ تَرْكِيَّةٍ تَمْرِيكِيَّةٍ يَزِيكُهُ أَخْرِيَّةٌ ذَلِكَ مَكْسُورَةٌ لِلسَّوَالِ
 مَاضِي دَرِ زَبَانِ تَرْكِي هَرَانِ كَلِمَةُ اسْتِ كِهْ بِأَخْرَاوَدَالِ مَكْسُورَةٌ لِلسَّوَالِ

بَعْدَ التَّحْرِيكِ مِنْ عِلَاقَةِ الْمُصْطَلِحِ

عِلَاقَةِ مُصْطَلِحِ زَاوَلَانِ مَقْ اِيَّاهُ مَكْدَانِ بِجَمْرِيَّةٍ دَنْصُكْرَ

عَدْرُ جَمْرِيَّةٍ اسْتِ مَصْدَرٌ كِهْ أَنْ اسْتِ مَقْ وَصَدْرُ اسْتِ

زِيَانِيَّةٌ مَقْ اِيَّاهُ بِالسَّوَالِ اسْتِ مَكْسُورَةٌ

وَأَكْرَدِيَّةٌ اسْتِ مَكْسُورَةٌ أَوْلَى كِهْ بِالسَّوَالِ اسْتِ مَكْسُورَةٌ لِلسَّوَالِ

وَهَرَكَةُ اسْتِ كِهْ بِالسَّوَالِ اسْتِ مَكْسُورَةٌ لِلسَّوَالِ

زِيَانِيَّةٌ مَقْ اِيَّاهُ بِالسَّوَالِ اسْتِ مَكْسُورَةٌ

زِيَانِيَّةٌ مَقْ اِيَّاهُ بِالسَّوَالِ اسْتِ مَكْسُورَةٌ

اسْتِ مَقْ اِيَّاهُ بِالسَّوَالِ اسْتِ مَكْسُورَةٌ

اسْتِ مَقْ اِيَّاهُ بِالسَّوَالِ اسْتِ مَكْسُورَةٌ

اسْتِ مَقْ اِيَّاهُ بِالسَّوَالِ اسْتِ مَكْسُورَةٌ

اسْتِ مَقْ اِيَّاهُ بِالسَّوَالِ اسْتِ مَكْسُورَةٌ

عَلِمَ	فَهِمَ	تَمَمَ	قَرَأَ	كَتَبَ	اَمَرَ
بیلدی	آکلهدی	اؤگرنیدی	اوقوردی	یازدی	بیوزدی
دانست	فهمید	یادگرفت	بخواند	نوشت	فرمایند کرد
جَاءَ	ذَهَبَ	قَعَدَ	قَامَ	وَقَفَ	اَكَلَ
کلدی	کیتدی	اوتوردی	قالقدی	طوردی	یددی
بیامد	رفت	نشست	برخواست	با ایستاد	بخورد
شَرِبَ	سَمِعَ	نَظَرَ	رَأَى	أَرَى	سَمِعَ
ایچدی	ایستیددی	باقدی	کوزدی	کوسترد	سوییدی
اشامید	شنید	نگاه کرد	نظر کرد	منظر آورد	گفت
قَالَ	رَبَّ	عَمِلَ	حَافَ	وَقَعَ	رَمَى
دیددی	بستدی	یاپدی	قوزقدی	دوشدی	آنددی
گفت	برورشد	کار کرد	ترسید	افتاد	اندلست
حَطَّ	سَتَرَ	نَامَ	اضْطَجَعَ	حَسَرَ	رَخَلَ
قویدی	اوزند	اویودی	یانیدی	یاقدی	کیردی
ورمشت	بوشید	خواب کرد	خواب کرد	بسوانید	داخلت
اَتْرَجَ	رَبَطَ	حَلَّ	كَنَّسَ	حَلَبَ	قَطَعَ
چیقدی	قنلدی	چوزدی	سپوزدی	سوزاند	کشدی
بروز رفت	ببست	کشاد	جازو کرد	دوشید	بیرید

ضَرَبَ	ضَرَبَ	ضَرَبَ	ضَرَبَ	ضَرَبَ	ضَرَبَ
اوردی	ضرب کردی	ضرب کردی	ضرب کردی	ضرب کردی	ضرب کردی
بزد	بزد	بزد	بزد	بزد	بزد
اَشْتَرَى	اَشْتَرَى	اَشْتَرَى	اَشْتَرَى	اَشْتَرَى	اَشْتَرَى
مناوونانگد	مناوونانگد	مناوونانگد	مناوونانگد	مناوونانگد	مناوونانگد
بخردید	بخردید	بخردید	بخردید	بخردید	بخردید
قَلَعَ	قَلَعَ	قَلَعَ	قَلَعَ	قَلَعَ	قَلَعَ
قوبارزدی	قوبارزدی	قوبارزدی	قوبارزدی	قوبارزدی	قوبارزدی
بجید	بجید	بجید	بجید	بجید	بجید
بَدَرَ	بَدَرَ	بَدَرَ	بَدَرَ	بَدَرَ	بَدَرَ
خوردید	خوردید	خوردید	خوردید	خوردید	خوردید
تخم پاشید	تخم پاشید	تخم پاشید	تخم پاشید	تخم پاشید	تخم پاشید
بَيَّأَسَ	بَيَّأَسَ	بَيَّأَسَ	بَيَّأَسَ	بَيَّأَسَ	بَيَّأَسَ
بیشدی	بیشدی	بیشدی	بیشدی	بیشدی	بیشدی
بود کرد	بود کرد	بود کرد	بود کرد	بود کرد	بود کرد
تَخَرَّقَ	تَخَرَّقَ	تَخَرَّقَ	تَخَرَّقَ	تَخَرَّقَ	تَخَرَّقَ
داندی	داندی	داندی	داندی	داندی	داندی
سوراخ کرد	سوراخ کرد	سوراخ کرد	سوراخ کرد	سوراخ کرد	سوراخ کرد

مَضَرَ	عَضَرَ	ضَمَكَ	بَكَى	عَطَسَ	سَقَلَ
آمدی مکید	بیسردی کنزید	کولدی خندید	آخلدی گریه کرد	آنغیردی عطس کرد	اوکسردی سرفه کرد
غَطَسَ	غَامَ	غَسَلَ	بَلَّ	اِضْطَلَحَ	بَاسَ
طالیدی غوطه کرد	یوزدی شنا کرد	یقاددی شست	ایضلتندی تر کرد	بارشیدی آشتی کرد	اوپدی بوسید
قَوَزَتَ	دَفَنَ	قَتَلَ	سَلَخَ	ذَبَحَ	عَرَفَ
طارتدی وزن کرد	کومدی دفن کرد	اولدزدی کشت	صویددی پوست کرد	بوئرتدی سر برید	باندی غرق شد
مَلَأَ	مَخَّلَ	هَمَمَ	رَفَعَ	اِحْتَرَزَ	بَخِيَ
طولدزدی پر کرد	آلهدی بیخت	یپقدی خراب کرد	قالدزدی برداشت	صاقیددی پرهیز کرد	بناپایدی تعبیر کرد
اِخْتَفَى	خَاصَمَ	اِضْطَادَ	قَفَلَ	فَتَحَ	سَبَّ
کوزلیدی پنهان کرد	چکیشتدی دشمنی کرد	اواولدی شکار کرد	قپلیدی بست	آچدی کشد	سوکدی فحش داد
اِسْتَفْحَ	سَفَحَ	صَبَرَ	لَفَّ	مَخَّصَ	خَجِيَ
سیشیدی آماس کرد	اوقوزدی پف کرد	قائلندی صبر کرد	صاردی پیچید	قوزناردی رها کرد	صاقلدی نگاهداشت

قَرَشَ دوشه بکتره	شَمَّ فوقلدی بویید	ذاقَ ظاندی چشید	لَمَسَ نگدی دستایید	صَبَّ دوگدی ریخت	صَدَمَ طوقندی تکان زد
مَسَّ سپیدی بستره	تَمَخَّنَ ایستیدی کوره کرد	بَرَدَ صووندی سرد کرد	مَرَّ کچدی گذشت	سَجَّ چکدی کشید	جَسَرَ سورودی ارزمین پرورد
تَشَرَّ سودی فرش کرد	وَجَّهَ بولدی بیافت	تَمَحَّنَ ایرگدی باوازچو	صاحَ چایغدی فریاد کرد	وَهَبَ بغیشلدی بخشید	نَسَجَ طوقودی تنید
فَتَلَ بوغدی لف کرد	أَفْتَبَ اوکورتدی برکزید	وَصَفَى ایتمردی سپرد	حَبَّ سودی دوستش	سَرَطَ یرطدی عهد کرد	أَغْشَاظَ اینجیدی اذیت کشید
أَرْنَشَ دیرودی بلرزید	لَبَسَ کیدی پوشید	قَسَعَ چیقغدی بدر آورد	وَزَنَ ظارندی سنجید	كَالَ اولچدی کیل کرد	لَحَسَ یلادی لسید
صَدَّقَ ایناندی باور کرد	كَتَبَ ییلاندی یاور نمود	رَجَعَ دووندی برگشت	كَانَ اولدی شد	صَارَ اولدی کردید	أَتَكَأَ علیاندی تکیه کرد

لَعَبَ	دَلَّ	تَدَلَّى	أَطْفَلَ	خَدَعَ	أَوْرَدَ
اوینادی	صارفتی	نازلندی	سوندی	آلدادی	گوزندی
رقص کرد	عشوہ کرد	غنج نمود	خاموش کرد	بفریفت	بیاورد
اِحْتَقَرَ	حَقَطَ	زَبَنَ	زَرَعَ	حَصَدَ	جَمَعَ
خوزلده	آزرنلدی	بزندی	آکدی	یچدی	دوشردی
ذلیل کرد	یاد گرفت	آلبش داد	زراعت نمود	بدرود	کرد کرد
مَدَحَ	تَلَقَّ	عَلَّقَ	تَشَاوَبَ	أَحَاطَ	مَشَى
اؤکدی	یازاندی	آصدی	آستدی	قابلدی	یوریدی
بستود	آفرید	آویخت	آغوش کشا	فرود گرفت	راه رفت
قَرَّوَلَ	اِسْتَجَلَ	بَطِيَ	جَرَى	تَعَبَ	هَضَمَ
تیلدی	سیکرندی	آکلندی	سیکرندی	یورلندی	سیکرندی
بویید	شتاب نمود	تامل کرد	روان نمود	واماند	تحلیل برد
فَرَّحَ	اِنْتَمَ	اِحْتَمَدَ	اِفْتَكَدَ	ظَنَّتْ	تَحَيَّرَ
سیوندی	طاس کندی	چالیدی	دوشوندی	کانا بیدی	نشا شردی
مسرور شد	غصه کشید	کوشش نمود	فکر نمود	کانا کرد	سرگردان ماند
نَشَاوَرَ	حَكَى	حَدَّثَ	خَاطَبَ	وَسَّوَشَ	صَرَخَ
طایشید	آفریدی	لافا بیدی	فونشید	فینکیدی	ناغردی
مشور کرد	حکایت کرد	حرف زد	کفتو کرد	سرکوت کرد	سرپا کرد

سَكَتَ	صَامَ	صَاحَبَ	عَادَى	مَتَرَخَ	كَسَبَ
مُؤَمِّدًا	أَوْجَحَ طَوْلًا	دُوسَتِيًّا	دُشْمَنِيًّا	سَقَابِيئًا	أَكْرَاهِيئًا
خاموشید	روژه گرفت	دوستی کرد	خصومت کرد	بازی کرد	ناخوش گرفت
رَعَلَ	قَرَفَ	خَانَقَ	خَارَبَ	عَتَّرَ	نَارَعَ
أَوْصَانًا	بِقَدَى	عَوَاغِيئًا	جَنَكَ	أَزَادًا	بُؤُوسَةً
مانده شد	بشست	جنگ کرد	غوغا کرد	اذیت کرد	جدال کرد
غَارَ	عَمَشَ	حَفَرَ	أِشْتَعَلَ	فَصَلَ	أِسْتَعْلَى
قَيْقَنْدِي	أَلْدَانَدِي	أُورَدِي	أِشْتَدِي	بِأَزَارِيئًا	قَوْلَانَدِي
دشک برد	فریاد داد	رمید	کار کرد	سودا کرد	استعمال کرد
رَضِيَ	ضَمِنَ	عَرَبَنَ	أَخَذَ وَأَعْطَى	تَعَسَّمَ	أَوْمَدِي
قَابِلًا	كَفِيلًا	بِي وَبِرْدِي	أَلِشْ وَبِرْشَا	أَوْمَدِي	مَكِيد
تن در داد	بندگشید	رهز داد	داد و ستد کرد		
رَبَّحَ	كَسَبَ	خَسِرَ	عَاوَنَ	ذَاتِنَ	أِسْتَلَفَ
كَازَايِيئًا	قَرَانَدِي	ضَرَرِيئًا	بَارِدًا	بُؤُوجَ	أَوْدُجَ
سود کرد	نفع کرد	زیان کرد	امداد کرد	وام گرفت	قرض کرد
أَنْفَعَ	جَمَعَ	وَفَى	قَسَمَ	خَصَرَ	خَضَرَ
فَائِدَةً	طَوَّلَدِي	أَوْدَدِي	طَاغَتًا	بَائِي	حَاضِرًا
نفع کرد	یکرد آورد	بجا آورد	قسمت کرد	حضه کرد	حاضر کرد

کودکی	آرستگی	تعبت	زاع	صادف	لق
کوتوزدی	کوندردی	یوللیدی	یکیدی	راستگاه	بولیدی
برداشت	فرستاد	روانته کرد	رفت	راست آمد	یافت
بقی	انتظر	از تاح	توق	تزلزل	مات
قالدی	کوزندی	دککندی	پنجیدی	ایندردی	اولدی
مان	چشم داشت	راحت شد	برگزید	فرود آورد	مرد
رقص	غلب	تهاب	سرق	خطیف	آدمی
اوینادی	یکدی	یغما ایندی	چاندی	قاپدی	آزیت ایندی
بازی کرد	غلبه کرد	غارت کرد	بدرید	برداشت	زحمت داد
قتش	ضاع	بیت	آزهی	لشف	بطل
آزادی	غائب اولدی	بلی ایندی	صالیورید	قورید	بوشلیدی
جستجو کرد	دور از نظر شد	اشکار کرد	فروخت	خشا کرد	راک داشت
مسک	عمرت	زرع	غزبل	ظمن	تخل
طوتدی	دیگدی	آکدی	قالبورلدی	اویرتدی	آله دینه
برگرفت	نشاند	کشت	غلبیری کرد	آر و کرد	ستی بو
عطش	قطع	قصر	غنت	سمن	سفی
صومله	پاره لیدی	قیدی	طوغراددی	قشله	اشرددی
نشسته	پاره شد	روادید	ترتیب کرد	جور شد	باله

قَوَّرَ	تَتَفَّ	قَلَى	قَشَرَ	ذَوَّبَ	تَحَقَّقَ
اُمُتْدِي	يُولَدِي	يُزَارَتْدِي	يُوسْتَكِنِي	اَرْتَدِي	اَزْدِي
بچيد	اڤر وخت	اڤر وخت	پوست كند	كداخت	بماليد
جَاءَ	تَشَبَعَ	رُتَوِيَ	فَرَّغَ	تَبَخَّرَ	تَقَضَّرَ
اچينقدي	طوئدي	فاندي	بوشلنگه	بوشلنگه	سايگدي
كوشلنگه	سيرشد	سيريشد	تمام كرد	انفشاند	اوشاند
ذَارَ	تَغَطَّى	تَشَخَّرَ	هَدَسَ	حَكَمَ	تَبَقَّطَ
دوئدي	اُزْتَبَا	حورنگه	صايبيلنگه	دوشلنگه	اُوياندي
ركش	پوشيد	ذليل كرد	هزيان گفتم	خوابيد	بيدار شه
تَحَزَّرَ	تَشَلَّ	شَمَّ	زَمَّ	ضَفَرَ	كَسَرَ
قوشاننگه	مويونگه	چكدي	آنددي	اُوردي	قيردي
كربست	نخستنه	كشيده	انداخت	تنيد	بكسلاند
قَطَفَ	قَشَطَ	قَلَّتْ	وَسَخَّ	طَهَّرَ	تَطَفَّ
قوپارنگه	قازيپه	چوزنگه	كپر كشته	پال اويندنگه	تيميزلدي
كرف	كاديد	كشاد	جراگ كرد	پال كرد	تيميز نمود
عَصَرَ	طَوَى	دَعَلَ	نَظَمَ	صَفَّ	صَلَحَ
صيقدي	دُورْدِي	اُورالنگه	ديزددي	دُوزدي	دُوزدي
بيفشيد	پيچيد	شكر كرد	بريستيد	راست كرد	باصلاح آورد

تَبَدَّلَ دکشدی عوض کرد	تَعَوَّدَ آلشیدی عادتی کرد	قَلَبَ چویردی زیر و زبر کرد	نَشَفَ قورشدی خشک کرد	دَوَّرَ دویندیدی برگردانید	حَتَمَ مهرزدی مهر زد
حَسَنَ کوزلاییدی پسند نمود	عَجَبَ بکندی بستود	كَصَقَ یاشیدیدی بچسباند	تَخَلَّطَ فارشیدیدی یامیخت	شَدَّ آبَهُ بکزدیدی تشبیه کرد	جَزَبَ مپیچیدی بیارمود
تَخَرَّقَ هیچفریدی هک کرد	تَدَشَّقَى گکردی آروع کرد	ظَافَ طولاشیدی سیاحت نمود	ذَارَ کزدیدی سیر کرد	تَفَرَّخَ سیرایتیدی گشت نمود	تَسَخَّرَ دوقلدیدی مزاح کرد
سَتَّ بیلیدی لف کرد	خَرَّشَ طراندیدی بخارید	تَسَطَّطَ طراندیدی شانزد	تَبَسَّمَ بیرتیدی خندید	طَرَسَ نوضیدی فک کرد	تَقَطَّرَ کیرتیدی آغوش بکشت
صَدَّرَ نوجواناییدی کوچک کرد	صَكَّرَ بیواناییدی بزرگ کرد	وَطَّى آلچقایتیدی نشید کرد	عَلَا یوگسناکایتیدی فراز کرد	تَمَيَّنَ تخمکراییدی استوار کرد	تَخَلَّقَ توانشاییدی تراش کرد
صَيَّرَ طاراناییدی تک کرد	كَنَزَ آنسراییدی کمز کرد	عَرَّضَ آنلیانیدی عرض کرد	وَسَّطَ اورطه اییدی میانجی کرد	قَضَرَ قضیه اییدی خورد کرد	طَوَّلَ اوزوناییدی دراز کرد

فَشَحَّ	رَقَفَ	تَخَضَّرَ	خَفَّفَ	إِنْفَدَى	بَحَّرَ
سیرک اینده	انجه اینده	قالن اینده	ینجا اینده	بولا شیده	توشولدا
فراخ کرد	باریلک کرد	درشت کرد	سبک کرد	بیالود	بجور کرد
عاش	ایشاق	ایشاقبل	ایشاقدم	شادم	توق
کچیک	ارزولدی	فارشولدی	بجزدی	پیشیا اولدی	گجکدی
گذران کرد	آرزو کرد	بشرو کرد	توانا شد	پشیمان شد	درنگ کرد

طاقه
 قاق و قبالله
 لابه کرد

ومنی کان آخر الکلمه جتا اوشینا اوفافا اوطنا
 وقرنه زمانیکه کلمه نیکه ایم جیم یاخوشین یاخوشا یاخوشا
 وزمانیکه در آخر کلمه حرف جیم و یا حرف شین و یا حرف ت و یا جاد

اوتناه اویاه اومکانا عمریه حال سکون
 یاخود تا یاخود یاخود کاف عمریه اولسه سکون حالیه
 و یا تا منقوطه و یا اینکه کاف عمریه باشد در حالت سکون

تقلب ذال الماضي تاء وتندغم في التاء والطاء
 ذال ماضی تابه قلب اولوز و تابه و طابه اذ غام اولوز
 قلب میشود ذال ماضی حرف تاء و بعد اذ غام شود بتاء منقوطه و بتاء مؤلفه

وانما مثلت لك الامثلة كلها بالذال لتعرف وتستقيظ
 وانحى سكاما ليرك كلبسني ذال ايله تمثيل ايتيم سنيك يلوك اكا اولمقليك ايتيم
 بجز این نیست تمثيل کرده همه مثالها را با ذال تا مطلع و آگاه شوی تو